

Mobilné telefóny v knižnici

Verejnosť vníma knižnice ako pamäťové inštitúcie s množstvom kníh, ktoré boli vydané počas mnohých desiatok rokov. Medzi dôležité úlohy knižnice patrí vyvážené poskytovanie klasických výpožičných služieb, ktoré sú doplnené novými, modernými službami.

Na konci minulého storočia boli knižnice hrdé, že katalogizačné lístky nahradili OPAC katalógy na webových stránkach. Na webovom sídle informovali čitateľov o aktuálnom dianí v knižnici, začali sa objavovať novinky označované pojmom WEB 2.0. Aktuálnou výzvou bolo využitie mobilných telefónov, ktoré by uľahčili využitie knižničných služieb. Medzi prvými priekopníkmi v tejto oblasti bola Gemerská knižnica v Rožňave s projektom 100 tisíc kníh vo vrecku, ktorá začiatkom roku 2006 umožnila vyhľadávať knihy pomocou služby WAP (Wireless Application Protocol). Bežné tlačidlové telefóny mali jednoduché operačné systémy, ktoré sa nehodili na náročnejšie využitie. V tom čase sme ešte nepoznali ani iPad-y (2010), ani telefóny a tablety s Androidom (2008). Na telefónoch Windows Mobile (2007) sa dali počúvať zvukové knihy pre nevidiacich.

Mobily a tablety sa za ten čas výrazne zmenili. Pomaly začínajú nahrádzať činnosti, ktoré sme predtým vykonávali na počítačoch a notebookoch. Nebudem popisovať ich výhody, lebo ich všetci dobre poznáme. Pokúsim sa navrhnúť spôsoby využitia mobilných telefónov v knižnici.

Knihy a vyhľadávanie

Mobilné zariadenia dokážu používať on-line webové služby, ktoré poznáme z webových stránok knižníc. Je však dôležité, aby boli optimalizované pre displeje mobilných zariadení. Okrem responzívneho dizajnu je dôležité dbať aj na dotykové ovládanie a rôznorodosť operačných systémov. Bolo by perfektné, keby napríklad OPAC katalóg KIS Virtua bol responzívny.

Čitateľov by určite potešila off-line mobilná aplikácia, ktorá upozorní na včasné vrátenie knihy do pobočky knižnice, ktorá je v jeho aktuálnej blízkosti. Posledné dni pred vrátením každý deň by pripomenula, že ešte sú napr. tri dni do vrátenia, lebo inak zaplatím pokutu.

Niekedy sa stáva, že vo voľnom výbere nie je ľahké nájsť konkrétnu knihu. V takom prípade by čitatelia ocenili mobilnú aplikáciu, ktorá by im pomáhala pri orientácii v knižnici. Pekný príklad takéhoto využitia je v knižnici Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Digitálne výpožičky

Koncom minulého roka určil Európsky súdny dvor, že knižnice budú môcť požičiavať elektronické knihy rovnako ako tlačené. Stačí dodržať zásadu „Jedna kniha, jeden čitateľ“. V prípade, že bude mať knižnica zakúpenú elektronickú verziu knihy, tak ju bude môcť požičať čitateľovi. Ďalší čitateľ ju bude mať k dispozícii, keď prvému čitateľovi skončí výpožička, pričom ju čitateľ nemusí fyzicky vrátiť, licencia sa ukončí automaticky. Knižnice budú takto požičiavať nielen knihy, ale aj čítačky kníh a tablety.

Mnohé knižnice využívajú pri výpožičkách čiarové kódy, mnohé RFID technológiu. V mnohých knihách nájdeme aj QR kódy, ktoré však majú oveľa širšie využitie. Čo by ste povedali na mobilnú aplikáciu, ktorá by čitateľa sprevádzala po knižnici. Príjemným hlasom by vysvetlila všetky potrebné, stačilo by nasmerovať telefón na QR kód.

Propagácia a prezentácia

Boli by sme radi, keby knižnice navštevovalo viac čitateľov. Preto je propagácia v knižnici veľmi dôležitá. Na webových stránkach knižníc nájdeme nielen fotografie, zaujímavé videá, ale aj interaktívne prezentácie a virtuálne prehliadky. Aby boli takéto prezentácie univerzálne, nezávislé od on-line pripojenia, môžu byť realizované vo forme mobilnej aplikácie, ktorú môžeme mať vždy v mobile alebo tablete.

Literárne osobnosti

Snád každá knižnica má spracované osobnosti kultúrneho a literárneho života v danom regióne. Mobilná aplikácia dokáže priblížiť život a tvorbu známych osobností, vrátane fotky, životopisu, miesta pôsobenia, ukážok diela včítane živého umeleckého prednesu.

Sociálne siete a podujatia

Mnohé knižnice úspešne využívajú sociálne siete na propagáciu svojich podujatí. Vždy je však priestor na zvýšenie záujmu čitateľov. Napríklad 3D fotografia na Facebook-u, alebo 3D video na YouTube zaujme určite viac, ako bežná fotografia alebo bežné video.

Zábava aj poučenie

Ďalšou alternatívou je využitie mobilných aplikácií na zvýšenie predaja kníh alebo záujmu o nové knihy. Mobilná aplikácia vo forme kvízu môže priblížiť deťom knihu hravou formou. Deti ocenia súťaživosť a interaktívnosť, pričom namiesto banálnych hier (strieľačiek) im ponúkne poučenie a nové vedomosti.

Verím, že snád každý by vedel navrhnúť mnohé ďalšie zaujímavé využitie mobilných aplikácií, ktoré by si našli svoje miesto v knižnici. Stačí sa inšpirovať v Goole Play, App Store, alebo Windows Store.

Mgr. Norbert Végh,
 norbert.vegh@skn.sk

Slovenská knižnica pre nevidiacich, Levoča